

El punt de partida i criteri de referència és sempre la Paraula de Déu, proclamada en la litúrgia, transmesa en la Tradició i en el Magisteri de l'Església.

Joan F. Casals

Un d'aquests homes és el Papa Lleó XIV. El seu itinerari vital i espiritual beu directament de la saviesa augustiniana.

Joaquim Mesequer

EL BON PASTOR

revista per a preveres i diaques

Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 178
JUNY 2025

Any XVI

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
La cultura del discerniment eclesial per a la missió.....	5
JOAN F. CASALS	
SANT Agustí, mestre del cor i de la veritat: llavor viva en el pontificat de Lleó XIV,	7
JOAQUIM MESEGUER	
Una pau desarmada i desarmant.....	11
BLAI BLANQUER	
Nou impuls a la doctrina i a la pràctica socials de l'Església.....	13
BERNABÉ DALMAU	
Peregrins d'esperança, estem de jubileu!.....	14
JOAN MIQUEL DE RIVAS ALARCÓN	
Acollim el papa Lleó XIV amb joia i esperança.....	16
+JOAN ENRIC VIVES SICILIA	
Vivències d'un capellà.....	19
CARLES RIERA	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Editor: Norbert Miracle. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
president de l'AVEPRO (Santa Seu)

Cal que aquest “Pòrtic” comenci amb una felicitació cordialíssima al membre del Consell de redacció d'aquesta revista, Daniel (Dani) Palau, prevere de la diòcesi de Sant Feliu, pel seu nomenament com a bisbe de Lleida el proppassat 21 de maig. Ha estat una notícia molt ben rebuda que ve després del nomenament d'un altre membre del Consell de redacció, Joan Planellas, com a arquebisbe de Tarragona l'any 2019. Dos nomenaments episcopals en sis anys, en dues persones que, a més, eren degans de la Facultat de Teologia de l'Ateneu Universitari Sant Pacià. Estem d'enhorabona!

Les qualitats del nou bisbe són conegudes de tots els qui l'han tractat, sobretot en el marc de la Càtedra “Josep Pont i Gol”, de teologia pastoral. Daniel Palau va editar, el 2020, un llibre que definia el Papa Francesc, de venerada memòria, com a pastor i teòleg. És això mateix que li escau. Les seves tasques com a rector de dues poblacions del Baix Llobregat mai no han suposat una càrrega per a un home que es dedica a la teologia amb passió, especialment en el camp de l'eclesiologia, en el qual ha publicat la seva tesi doctoral i altres treballs valuosos. D'altra banda, la seva vessant de teologia pràctica ha quedat ben palesada en la direcció de “Quaderns de Pastoral”, la revista que va contribuir a promoure la vivència del Concili Vaticà II en les diòcesis catalanes, i que durant la seva direcció ha mantingut un nivell alt de reflexió i de propostes, sostingudes per una àmplia xarxa de col·laboradors/es que han marcat el pas en els darrers temps. Sr. Bisbe, per molt anys!

El nomenament del bisbe de Lleida Daniel Palau s'ha escaigut el mateix mes que prenia possessió el Papa Lleó XIV com a nou bisbe de Roma, el cardenal Robert F. Prevost. De fet, aquest nomenament ha estat un dels primers actes del nou Papa. L'arribada d'un nou successor de Pere a la càtedra de l'apòstol, que, segons la promesa de Jesús, seria la pedra decisiva de tot l'edifici de l'Església, ha remogut i commogut molta gent. En dona fe el número especial 177 bis de la nostra revista que es va publicar pocs dies després de l'elecció del nou Papa. En aquell número hi havia el fil conductor de la catolicitat: l'Església és i representa una família formada per gent de tots els pobles de la terra, units fraternalement en el nom de Jesús, el Crist, el Fill de Déu, l'únic Senyor i Salvador: *In illo uno unum*, com subratlla el lema episcopal del nou Papa.

Aquella tarda romana, de llum brillant i aire fresc, del proppassat 8 de maig, aixoplugava, en directe i pels mitjans de comunicació, el poble de redimits, poble sant de Déu, aplec de

deixebles de l'Evangeli sense límits ni barreres, representants del *sensus fidei fidelium*, i alhora una humanitat feta de persones amigues del bé i de l'esperança, cercadores de la fe, properes en la caritat. El primer era un poble que corria pels carrers de Roma, milers de persones confluint a la plaça de Sant Pere i a la *via della Conciliazione*. El segon era un poble format per gent no explícitament catòlica, que també corria, potser internament, però que sobretot participava en l'esdeveniment gràcies al seu caràcter mundial. Hi havia una atracció i un gran interès per allò que estava succeint a Roma.

L'Església catòlica anava més enllà d'ella mateixa oferint al món la imatge d'una de les seves joies més valuoses: el ministeri petrí. Hi havia, en aquell esdeveniment, un doble sentit de la catolicitat –i no em refereixo a pertinences sinó a interès i atracció. Els qui eren allà pel fet de ser batejats en l'Església catòlica, i els qui hi eren perquè, com a membres d'altres confessions cristianes i religions del món, se sentien propers a aquella realitat de significats i voluntats. Els Pares de l'Església van parlar de *l'Ecclesia ab Abel*, de l'Església des d'Abel, el fill d'Adam, és a dir, la humanitat, de la qual forma part Jesús, “fill d'Adam, fill de Déu” (Lluc 3,38). Aquesta Església també saludava el nou Papa, “dolç Crist a la terra”, com digué santa Caterina de Sena. I, naturalment, el saludava aquell poble que ha rebut l'aigua del baptisme, ha estat segellat pel do de l'Esperit i ha estat invitat a la taula de l'Eucaristia.

El doble sentit del terme “catolicitat”, propi i anàleg, correspon de fet al caràcter global del Papat. Amb el pontificat de Francesc, el Papa de Roma, sigui qui sigui, vingui d'on vingui, ha esdevingut una figura universal, planetària, del qual s'espera que faci de pont entre homes i pobles (*pontifex*, intercessor prop de Déu i impulsor del diàleg entre tots els humans), que tingui cura de la pau (ningú no vol la guerra i el Papa és el gran herald de la pau mundial) i que defensi els pobres i la creació (que no quedin al marge tots aquells que pateixen ni el món sigui malmès en la seva bellesa i riquesa). El Papa Lleó continuarà els camins de la concòrdia, de la pau i de l'atenció als pobres i a la creació, que el Papa Francesc va obrir de bat a bat, de forma profètica. El poble de Déu vol reconèixer en els seus pastors (papa, bisbes i preveres) aquella cura pastoral que ha de caracteritzar tots els qui han rebut el ministeri d'anunciar l'Evangeli del Crist ressuscitat, que l'Esperit introdueix i fa comprendre en el cor dels qui el reben.

El Papa Lleó ha estat acollit joiosament segons la primera regla de la catolicitat, que té el seu origen en els Fets dels Apòstols: “L'Esperit Sant i nosaltres hem decidit...” (15,28). Així va ser en els papes anteriors i així serà en els qui segueixin la successió apostòlica. Lleó és un missioner que sap escoltar la veu del poble de Déu i que coneix la força de la fe i de la pregària. Parla des del cor i és prudent i coratjós alhora. Vivia amb els indígenes i porta Perú al cor. És matemàtic i ha estat pastor de moltes comunitats, també augustinianes. Serà un pastor segons la voluntat del Senyor i escoltarà el clam que pugi des de la terra.

La cultura del discerniment eclesial per a la missió

JOAN F. CASALS

*prevere del bisbat de Solsona
rector de la parròquia de Solsona*

En la dignitat baptismal de tot membre del Poble de Déu es concreta la promoció per a la participació en la cultura del discerniment eclesial. Des de la gràcia del baptisme es desenvolupa la vida del deixeble. Cada membre gaudeix del sentit de la fe, amb què pot contribuir a descobrir nous camins per a viure-la i realitzar la seva missió evangelitzadora. Convidant a participar als qui es troben als marges de la comunitat cristiana i de la societat. Cal que cada membre de l'Església procuri equipar bé la seva fe en la fe de l'Església. El punt de partida i criteri de referència és sempre la Paraula de Déu, proclamada en la litúrgia, transmesa en la Tradició i en el Magisteri de l'Església. Conèixer els Pares de l'Església. Una vida de pregària personal i comunitària, que inclogui la participació en l'Eucaristia. Una escolta respectuosa i profunda de la paraula de cadascú, de la realitat, dels signes dels temps. Déu continua manifestant-se a través del crit dels pobres. Tots els batejats necessiten aquesta formació al testimoni, a la missió, a la santedat i al servei, que posa en relleu la corresponsabilitat. Sempre en la recerca d'un consens el més ampli possible per a la maduració del *sensus fidei* al servei del discerniment comú, amb la intenció d'assolir el consens dels fidels que constitueix un criteri segur per determinar si una doctrina o pràctica pertany a la fe apostòlica. Per a l'Església antiga, un criteri segur de la veritat de Crist, era veritable allò que creu l'Església, perquè la totalitat dels batejats no pot errar en la fe, en virtut del do de l'Esperit. L'Esperit Sant dota a tots els fidels amb la seva saviesa.

El discerniment exigeix estar sempre atents a Déu que parla per mitjà de la creació, la història de la humanitat i la consciència personal. Aquesta és “el nucli més sagrat i el sagrari de l'home, on es troba tot sol amb Déu, la veu del qual ressona en la pròpia intimitat” (*Gaudium et Spes*,16). Una consciència ben formada per a evitar subjectivismes, relativismes, absència de criteris fermes, fruit de tendències o interessos particulars d'última hora; tal com recull el document final del Sínode.

Aquest discerniment fa servir tots els dons de la saviesa que el Senyor distribueix en l'Església. Amb aquest esperit s'ha de tornar a comprendre i reorientar la vida de l'Església sinodal missionera. El discerniment eclesial esdevé una pràctica espiritual que

cal viure en la fe. Això requereix llibertat interior, humilitat, pregària, confiança mútua, obertura a la novetat i abandonament a la voluntat de Déu. Preveient l'aportació de totes les persones implicades en la presa de decisions, el discerniment eclesial és alhora condició i expressió privilegiada de la sinodalitat, en la qual es viuen juntes comunió, missió i participació.

Els passos del discerniment eclesial es poden articular de diferents maneres, segons els llocs i les tradicions. Alguns elements que no haurien de faltar són: a) la presentació clara de l'objecte del discerniment; b) un temps convenient per a preparar-se amb la pregària, l'escolta de la Paraula de Déu; c) una disposició interior de llibertat respecte als interessos propis, en el compromís a la recerca del bé comú; d) una escolta atenta i respectuosa de la paraula de cada un; e) la recerca d'un consens el més ampli possible, que emergirà a través del que més fa abrutar els cors, sense buscar compromisos a la baixa; f) la formulació per part de qui guia el procés, del consens assolit i la seva presentació a tots els participants, perquè expressin si s'hi reconeixen. Sobre la base del discerniment madurarà la decisió oportuna que compromet l'adhesió de tots i un temps de recepció en la comunitat, que podrà donar lloc a verificacions i avaluacions posteriors.

A l'Església hi ha una gran varietat d'apropaments al discerniment i de metodologies consolidades, però si alguna cosa ha caracteritzat el Sínode és la utilització del mètode de la conversa en l'Esperit. Aquest mètode s'inspira en l'espiritualitat de la Companyia de Jesús i està vinculat al "discerniment dels esperits" de sant Ignasi de Loiola. Aquest mètode convida a la conversa que és més que el diàleg. Es tracta de compartir i decidir qüestions que són vitals per a la comunitat. L'escolta atenta de l'altre i de l'Altre exigeix la conversió del cor. Aquesta conversa es realitza en l'Esperit, a la llum de la fe i cercant la voluntat de Déu. Mètode que permet fer intercanvis serens entre els participants dins d'un clima de pregària i d'acolliment del que diu l'altre. El procés sinodal renova la consciència que l'escolta és un component essencial de tots els aspectes de la vida de l'Església. Acollim d'una manera especial els qui desitgen, qui cerquen, qui retornen després d'haver-se allunyat de l'Església per a una corresponsabilitat diferenciada en el Poble de Déu.

Sant Agustí, mestre del cor i de la veritat: llavor viva en el pontificat de Lleó XIV

JOAQUIM MESEGUER GARCÍA

*prevere del bisbat de Terrassa
rector de la parròquia de sant Pere i arxipreste de Rubí*

Quan sant Agustí d'Hipona va morir el 28 d'agost de l'any 430, difícilment hauria pogut imaginar que la seva veu continuaria ressonant amb tanta força a través dels segles. Filòsof, teòleg, pregoner incansable de la Paraula i bisbe amatent del seu poble, sant Agustí ha estat una de les figures més influents del cristianisme occidental. La seva obra ha marcat profundament la història del pensament i de la vida espiritual de l'Església. Aquesta influència no només es manté viva en l'àmbit acadèmic, eclesial o litúrgic, sinó també en les trajectòries personals i vocacionals de molts homes i dones de Déu. Un d'aquests homes és el Papa Lleó XIV. El seu itinerari vital i espiritual beu directament de la saviesa augustiniana. Conèixer bé sant Agustí i la seva visió de la vida cristiana ens ajudarà a entendre millor la cosmovisió que ha animat la trajectòria vital de Robert Francis Prevost, la qual es prolonga en el seu pontificat recentment inaugurat, i també ens farà entreveure quina orientació vol donar el Papa a l'Església en aquest moment crucial de la seva història.

1. Agustí, l'home de la recerca

Agustí va néixer a Tagaste (l'actual Algèria) l'any 354, en el si d'una família d'origen nord-africà. Des de ben jove es va destacar per la seva intel·ligència viva i la seva passió per la veritat. Va viure, però, una joventut tumultuosa, buscant el sentit de la vida en diverses filosofies i corrents religiosos. A les seves *Confessions*, un dels textos més commovedors de tota la literatura espiritual, Agustí explica el seu camí interior, marcat per la set de coneixement i per una profunda inquietud del cor: «Ens heu fet per a vós, i el nostre cor està inquiet fins que descansi en vós». (*Confessions* I, 1,1.)

Aquest desig insaciable de veritat i de plenitud va anar modelant un pensament profundament unit a l'experiència vital. No és estrany, doncs, que molts, com Robert Prevost, hagin trobat en sant Agustí un mestre per al seu propi camí espiritual. El futur Lleó XIV va viure una recerca de sentit que el va portar a entrar a l'Orde de Sant Agustí. Aquesta experiència de recerca intel·lectual i espiritual, que uneix cor i ment, és una de

les claus per comprendre la manera com el Pontífex entén avui la vida cristiana i el servei pastoral.

2. Un pensament que neix de la pregària

El pensament d'Agustí no és mai merament especulatiu. És fruit de la pregària, de l'escolta de la Paraula i de la contemplació del misteri. En la seva vida i en els seus escrits, el bisbe d'Hipona mostra com la veritat no és només una idea, sinó una persona: Jesucrist mateix. Per això, la seva teologia és sempre una teologia impregnada de pregària i de diàleg interior amb Déu. Escriu com qui prega, i prega com qui pensa. Aquesta síntesi entre pensament i pregària és fonamental per entendre la vida religiosa augustiniana i, per extensió, la formació espiritual de Lleó XIV. En el seu ministeri com a prior provincial i després com a prior general de l'Orde de Sant Agustí, Robert Prevost va fomentar una espiritualitat arrelada en la interioritat, en la comunitat i en la contemplació activa. Ara, com a Romà Pontífex, es percep aquest estil en els seus discursos i gestos: no busca imposar idees, sinó despertar el cor i la intel·ligència dels creients perquè descobreixin la presència de Déu en el més profund d'ells mateixos.

3. Litúrgia i comunitat: el batec del cor augustinia

Una de les grans contribucions d'Agustí a la vida de l'Església va ser el seu amor per la litúrgia, una herència que va rebre de sant Ambrós a Milà i que va enriquir per sempre més la seva espiritualitat. Com a bisbe d'Hipona, va dedicar-se amb passió a la predicació i a la celebració dels sagraments. Ell comprenia la litúrgia no com un simple ritual, sinó com un lloc de trobada viva amb Déu, un espai on la Paraula es fa present i transforma la comunitat. El culte era per a Agustí una escola de caritat, d'unitat i de conversió.

Aquest esperit continua present en l'espiritualitat augustiniana i ha influït profundament el tarannà pastoral de Lleó XIV. Un dels primers gestos com a Papa ha estat posar èmfasi en la bellesa i la simplicitat de la litúrgia, afavorint una participació viva i comunitària. Igual com Agustí veia en la celebració eucarística l'àmbit on es forjava la unitat de l'Església –«Sigueu el que veieu, i rebeu el que sou: el Cos de Crist» (*Sermó 272*)–, també Lleó XIV veu en la litúrgia un mitjà fonamental per renovar l'Església des de dins, tornant a posar Déu al centre.

4. Agustí, bisbe i pastor del seu poble

Agustí no va ser només un gran pensador i orant. Fou, sobretot, un pastor. El seu dia a dia estava marcat pel servei al seu poble: rebia els fidels, resolia conflictes, predicava gairebé diàriament, ajudava els pobres, defensava la fe davant les heretgies i sostenia la comunió eclesial. La seva càrrega pastoral era immensa, però sempre la va viure com un acte d'amor: «Amb vosaltres sóc cristià, per vosaltres sóc bisbe» (*Sermó 340*), deia amb humilitat.

Aquesta dimensió pastoral és també essencial en el camí del Papa Lleó XIV. Abans de ser bisbe a Chiclayo (Perú), Robert Prevost va passar anys vivint al costat dels pobres i formant comunitats cristianes des de la proximitat. Aquesta experiència missionera, viscuda a la llum del model agustinian, el va marcar profundament. Avui, com a bisbe de Roma, continua mostrant aquest rostre pastoral, proper, amb olfacte de pastor, com reclamava ja el Papa Francesc.

5. El cor inquiet i el discerniment del temps present

Una de les expressions més famoses de sant Agustí és la de “cor inquiet”. Aquesta inquietud no és angoixa, sinó desig. El desig de plenitud, de veritat i d’amor autèntic. Aquesta categoria de la inquietud ha esdevingut clau en molts documents i discursos del magisteri contemporani. En el cas del Papa Lleó XIV, el cor inquiet esdevé una clau hermenèutica per entendre la seva visió del discerniment. L’Església, per a ell, no pot ser una institució instal·lada, sinó un poble en camí, atent als signes dels temps, obert a l’Esperit.

Com Agustí, Lleó XIV creu que la fe no s’imposa, sinó que s’ofereix com una llum que il·lumina la recerca de tot ésser humà. Això el porta a afavorir una Església acollidora, capaç d’escoltar, de dialogar, d’acompanyar els processos personals i comunitaris. En un temps de grans canvis i incerteses, la proposta agustiniana d’una veritat que neix de l’amor i de la comunió ressona amb una força renovada.

6. L’actualitat del pensament agustinian en el magisteri de Lleó XIV

En aquestes primeres setmanes del seu pontificat, el Papa Lleó XIV ha citat en diverses ocasions sant Agustí, no només com una autoritat del passat, sinó com un mestre actual. En la seva trajectòria hi ha constants referències a la interioritat, a la caritat com a forma de vida, a la comunió eclesial com a signe de l’acció de Déu. El seu compromís amb la sinodalitat –una Església que camina plegada, discernint junts el que l’Esperit diu a les comunitats– té una forta ressonància amb la visió agustiniana de la comunió. Sant Agustí va defensar amb passió la unitat de l’Església, però no com uniformitat, sinó com una harmonia en la diversitat, com una amistat espiritual fonamentada en Crist.

7. Un papa agustinian per a una Església en conversió

La providència ha volgut que, en un temps de grans reptes i transformacions per a l’Església, un fill espiritual de sant Agustí pugui guiar el rumb com a successor de Pere. El Papa Lleó XIV aporta a la Càtedra de Roma la riquesa d’una espiritualitat arrelada en la Paraula, en la comunitat, en la litúrgia i en la vida interior. Com Agustí, vol ajudar l’Església a ser fidel a la veritat, però des de la caritat; a ser exigent amb la seva pròpia conversió, però misericordiosa amb els febles; a ser valenta en el testimoniatge, però humil en el servei.

És significatiu que aquest Papa no busqui només reformes estructurals, sinó sobretot una renovació del cor. En això també segueix el bisbe d'Hipona, que no va voler fundar una escola de pensament, sinó engendrar una nova manera de viure l'Evangeli: des de la veritat estimada, viscuda i compartida.

Com a conclusió, podem dir que Sant Agustí continua sent avui una brúixola per a l'Església. El seu cor inquiet, la seva saviesa profunda, la seva passió per la veritat, el seu amor per la comunitat i el seu zel pastoral són trets que es reproduïxen, d'una manera nova i encarnada, en el ministeri del Papa Lleó.

Una pau desarmada i desarmant

BLAI BLANQUER

prevere del bisbat de Terrassa

El propassat 8 de maig el flamant Papa Lleó XIV, vestit amb la pesada estola pontificia, que entusiasmava més a uns que a altres, saludava com podia la immensa multitud de la plaça de Sant Pere.

Amb emoció continguda, va parlar de forma clara i precisa. Dels molts flashos amb què va il·luminar l'audiència universal, amb aquesta nota voldria destacar només el significat d'una afirmació que omplí de sentit la seva salutació inicial: Que la pau sigui amb tots vosaltres!

¿De quina pau parlava? Òbviament, com a expressió de fe cristiana, es referia a la pau de Crist, aquella pau que el món no pot donar que és transcendent i alhora compromesa amb la vida i la història de tots els homes.

Aquesta proclama ressonà justament ara que hi ha tantes tragèdies bèl·liques en tants indrets del món que el Papa Francesc deia que estem en una tercera guerra mundial a trossos.

La proliferació d'incendis devastadors obliga a llençar-hi riuades d'aigua per intentar sufocar-los. Això ha posat d'actualitat l'antiga sentència: *si vis pacem para bellum* i explica que es convoquin les nacions a armar-se i rearmar-se.

Des de Caín fins ara, la història humana és un enfilall de crims. I el recurs a la força per contrarestar la violència és molt seductor per bé que, a la llarga, resulti palesament tòxic i inútil. De fet, darrere la fumera dels incendis pretesament controlats, sempre s'hi amaguen nous piròmans. Estadísticament és així. Per tant, ens pot semblar que no hi ha més remei que acceptar-ho amb resignació tot i que, segons com, ens pot situar a la llinda de la complicitat.

Si aquesta és la realitat ¿és un despropòsit proposar una pau desarmada? De cap manera! Hi ha una altra realitat estadística que és injust oblidar o amagar: la de les moltes dones i homes de variades cultures que al llarg dels temps i arreu del món han fet prevaler la humanitat, al preu que sigui, enmig dels conflictes més extrems.

Per als cristians, l'emblema d'aquest posicionament és Nostre Senyor Jesucrist que amb l'amor fins a l'extrem va fer prevaler la humanitat en grau excels amb el perdó enmig de la màxima ofensa que, en va, el volgué abatre.

El seu llegat marca el camí a tothom qui el vulgui seguir sincerament. La crida del Papa Lleó, com les que va fer el Papa Francesc, és la del mateix Evangeli: desarmar la consciència i fer-nos compassius per compadir i ser compadits i construir la pau a l'estil del Bon Pastor, per ser anomenats fills de Déu.

Aquest és el posicionament al que els cristians ens hem de convertir per més que molts immediatistes sigui considerat absurd per utòpic i ineficaç.

En acabar la salutació el Papa va invitar tothom a resar l'*Ave Maria*. No va ser una concessió falaguera a la pietat popular. Ella és el reclam de la renovació a fons. Ho proclamava l'oració de les hores. Aquest és un fragment dels sermons de Sant Efrem, diaca d'aquell mateix dia:

La humanitat és com la vinya que el pecat va estavellar i convertir en font de mort. Però va florir Maria, una vinya nova que va substituir l'antiga i Crist, la vida nova, va habitar-hi.

En Maria, fruit mortal, s'hi va ocultar la vida que destrueix la mort. La mort va devorar Crist però amb això ell va deslliurar la vida i al mateix temps va deslliurar-ne molts.

Nou impuls a la doctrina i a la pràctica socials de l'Església

BERNABÉ DALMAU

*monjo del monestir de Montserrat
director de Documents d'Església*

No van caldre gaires dies perquè el nou Papa mostrés que el seu nom feia referència al predecessor que destacà per la gran encíclica social *Rerum novarum*. No han calgut gaires setmanes perquè el mateix Lleó XIV ens donés a conèixer la seva sensibilitat per aquesta dimensió del magisteri eclesial.

Quan jo estudiava teologia, un professor un xic atent al que venia de l'altre costat dels Pirineus ens ensenyava que la doctrina social de l'Església ja no tenia raó de ser. Raonava que era fruit de la pèrdua dels Estats Pontificis i era per als Papes la manera de continuar tenint poder. No m'ho vaig creure mai, perquè feia poc que s'havia conclòs el Concili Vaticà II i Pau VI ens acabava d'oferir la *Populorum progressio*. Després van venir els documents de Medellín i Puebla i les grans encíclics de Joan Pau II. Benet XVI ens donà la *Caritas in veritate*. Més recentment, el Papa Francesc ens oferí *Fratelli tutti* i *Laudato si'*, no prou apreciades perquè els darrers anys la moral catòlica tendia a estar més atenta a l'esperit del món que als propis fonaments teològics.

Un dia que vaig trobar el doctor Antoni M. Oriol i Tataret, poc abans que ell deixés aquest món, li vaig parlar d'aquell meu record d'estudiant. Posant-se seriós, em va citar de memòria el nom d'un dominic francès, el títol del llibre i l'any d'edició, tot dient: "És la tesi d'un llibre que va fer molt de mal". Vaig quedar sorprès no tant de l'afirmació, vàlida, com de l'erudició d'aquell clergue vigatà i veneçolà tan culte.

Ara que s'intueix que, davant del nostre mon tan convuls, el papa Lleó XIV ens sorprendrà amb una doctrina social ben travada, acabo de llegir que ha restituit la tradicional gratificació econòmica que els treballadors del Vaticà rebien a cada inici de pontificat i que els havia estat suprimida l'última vegada. He pensat que aquest Papa sí que arreglarà les finances. I quan ha rebut les famílies dels empleats ha pogut dir amb la simplicitat d'un Joan XXIII: "Els Papes passen; la Cúria roman". Llarg aplaudiment a la Sala d'audiències.

Peregrins d'esperança, estem de jubileu!

JOAN MIQUEL DE RIVAS ALARCÓN

*prevere de l'arquebisbat de Tarragona
degà del Capítol de la Catedral.*

Estem vivint un temps apassionant malgrat la trista constatació d'un món profundament desesperançat, afectat per una manca de sentit de la vida, on preval la melancolia, la resignació, el desencant, la desil·lusió, la poca passió... àdhuc, de vegades, en la mateixa Església.

En efecte, tots tenim la necessitat imperiosa d'acollir la invitació del papa Francesc per aquest any 2025 de celebrar, acollir i anunciar al món sencer el Jubileu de l'esperança, tal com ens va proposar en la butlla de convocatòria del proppassat, 9 de maig de 2024, *Spes non confudit*, i que estem vivint durant aquest any com a peregrins d'esperança en la vida present, per tal que ens projecti a la gran novetat del futur que Déu ens té preparat.

Com que li hem d'estar agraïts i al Papa Benet que en aquell ja passat, 30 de novembre de 2007, publicà l'encíclica *Spes Salvi* on ens recordava que, a través de l'esperança, retornem de nou a la gran convicció cristiana que Déu és Amor, i que ho és amb un rostre concret: Jesús, el Crist. Una Bona Nova que ens redimeix com a esperança ja realitzada en la història, transformant a fons el nostre viure, mentre anhelem el seu ple compliment, sense fugir d'aquesta, la nostra terra. Si el cristianisme es renova, una vegada i una altra, en aquesta experiència del Déu de Jesús, té molt a aportar al món i a la pròpia Església.

Per això, el Papa ens convidava a reflexionar que cal recuperar el concepte cristià d'esperança on s'estableix una relació entre el ja si, de la seva historicitat, i l'encara no, de la seva plenitud escatològica perquè l'esperança cristiana transforma des de dins la vida i el món, encara que les estructures externes romanguin igual, perquè els cristians pertanyen a una societat nova, cap a la qual estem en camí i que està anticipada en la seva peregrinació.

La fe cristiana, continua dient la *Spe salvi*, és per a nosaltres, també i ara, una esperança que transforma i sosté la nostra vida perquè no és individualista, una manera privada d'entrar al cel. En efecte, la salvació cristiana és comunitària i personal, perquè ser home és viure existencialment oberts a un nosaltres, a un poble, a un subjecte universal que mira com el seu anhel és la comunitat escatològica dels salvats i, per això mateix, a la construcció del món present.

I què ha passat perquè l'esperança cristiana hagi patit la transformació individualista i espiritualista de l'època moderna?. La modernitat ha proposat una altra redempció i l'ha fundada en la llibertat individual i en la raó científica; ha creat una fe en el progrés, i amb la seva consegüent pràctica, ha desplaçat la fe cristiana des de l'àmbit públic i històric a l'ús privat i ultramundà, esdevenint l'actual crisi de fe en una crisi de l'esperança cristiana. Un procés cultural que ha adquirit grans significats polítics .

Per això, cal una autocrítica. Un diàleg purificador entre la fe i la raó. Un diàleg que el pensament cristià ens ha ajudat molt, malgrat que s'ha concentrat, en gran part, només en l'individu i en la seva salvació. Cal recordar, com ens diu el papa Benet, que només l'Amor incondicionat del Déu Amor, manifestat en Crist, ens redirigeix a una esperança total i absoluta. De l'experiència personal del Déu-Amor es deriva la nostra participació en la justícia i en la bondat de Déu envers els altres, manifestat en la responsabilitat per l'altre. I també d'aquest amor en deriva la llibertat interior, la generositat i el desprendiment, la responsabilitat de tots amb tots. Perquè l'esperança del món és Déu, i té un rostre humà, un rostre d'amor, el regne del qual és present allà on Ell és estimat i on el seu amor ens arriba .

Hi ha llocs precisos on això s'aprèn i es posa en practica , tot proposant-nos: 1) la pregària, sobretot la pregària solidaria, fonda i madura, que des de l'esperança ens redimeix del cansament, del desànim i del fanatisme, etc.; 2) l'experiència personal del sofriment. Certament que cal lluitar per la desaparició del sofriment, però, davant de les situacions d'impossibilitat, hem de trobar un sentit redemptor al sofriment humà, sobretot des de la llum de Crist. En efecte, en Crist, Déu revela el seu rostre precisament en la figura del qui sofreix. I així Déu pot crear justícia absoluta per a tothom, sense provocar por en els homes, però sí la responsabilitat davant d'aquell dia i hora en què Déu ens jutjarà. La gràcia no exclou la justícia. Això sí, s'obra a les oportunitats de la salvació com podem contemplar en Maria, l'estrella de l'esperança definitiva al costat de Déu .

I amb aquesta base magisterial de l'encíclica precedent, podem acollir la invitació del Papa Francesc a esdevenir en aquest Jubileu anunciadors de l'evangeli de l'esperança, amb una paciència que el mantingui viu, que es fonamenti en la caritat, perquè aquesta esperança no defrauda .

Aquesta és la gran aventura de la vida cristiana, ser peregrins d'esperança, buscant el sentit de la vida tot recorrent camins, antics i nous, que ens ofereixin experiències de l'amor i del perdó de Déu. Per això caldrà obrir les portes de bat a bat perquè la llum de l'esperança arribi a tothom amb signes de pau, d'una mirada al futur amb il·lusió, que ens proporcioni una aliança social per a l'esperança i sigui signe de l'alegria de viure. Però això serà real i efectiu, en diu el Papa Francesc, si es fa tangible en signes concrets: els presos, els malalts, els joves, els migrants, els ancians i en les més pobres , intentant que s'acabi la fam, és condoni el deute dels països pobres i es visualitzi en la voluntat d'arribar sinodalment a la unitat entre tots els cristians .

Ancorats en aquesta esperança que es viure en el Senyor, mort i ressuscitat, cal redescobrir la vida nova que rebem en el baptisme, on els màrtirs en són un gran testimoni, per tal de poder viure ara i aquí aquella felicitat que viurem en el Regne del cel amb aquells que ens han precedit .

Acollim doncs el ric magisteri i la invitació a no perdre l'esperança i a esdevenir testimonis per tal que ressoni en el nostre món i en la nostra Església com una bona notícia, una notícia fascinant i captivadora, que tant necessitem d'escoltar: «Déu els ha volgut fer conèixer la riquesa i la glòria d'aquest seu misteri a favor dels pagans, és a dir, que Crist, l'esperança de la glòria, estigui en vosaltres» Col 1,27.

Acollim el Papa Lleó XIV amb joia i esperança

+JOAN ENRIC VIVES I SICÍLIA
arquebisbe, bisbe emèrit d'Urgell

Amb l'elecció del Papa Lleó XIV, l'Església universal inicia un nou camí ple d'expectatives i profund sentit espiritual. Cada nou pontificat és, d'alguna manera, un signe dels temps i una resposta de Déu a les necessitats del moment històric que vivim. En aquest cas, el Papa Lleó es presenta com una figura amb fort arrelament en la Tradició, en el solc del Papa Francesc, i, alhora, amb una mirada serena, oberta i lúcida envers els reptes contemporanis. Nascut a Chicago l'any 1955, professà com a religiós augustinà, missioner, que va servir com a bisbe de Chiclayo (Perú) i posteriorment com a prefecte del Dicasteri per als Bisbes, on va destacar pel seu profund coneixement teològic i la seva sensibilitat pastoral. És reconegut per la seva formació sòlida en matemàtiques, teologia i dret canònic, així com per una espiritualitat marcada per la simplicitat evangèlica, la contemplació i el diàleg obert. Ha estat també una veu activa en favor de la justícia social i la pau, a prop dels necessitats, comptant molt amb els laics, i promovent la reconciliació social. En ser elegit com a Successor de Pere, ha escollit el nom de Lleó XIV, evocant la figura del papa Lleó XIII (1810-1903), símbol del diàleg modern entre l'Església, la societat i el món obrer, i indicant així una voluntat clara de continuïtat i d'obertura envers la nova era del coneixement i la comunicació.

Des del primer moment, el seu estil i les seves paraules han captat l'atenció del món sencer. Amb un to serè però ferm, el Papa Lleó XIV ha posat de manifest que el seu servei al Poble de Déu estarà marcat per la claredat doctrinal, la centralitat de Crist i un fort accent pastoral i sinodal, especialment orientat a aquells que viuen més allunyats de l'Església o es troben ferits per la indiferència espiritual del nostre temps. El nou Papa entén el seu ministeri apostòlic vinculat a la veritat de l'Evangelí com a font de llibertat i en continuïtat amb la gran Tradició de l'Església. Lleó XIV encarna la convicció que la fidelitat a la doctrina de l'Església és compatible amb una acollida plena de misericòrdia, especialment per a aquells que cerquen Déu sincerament. Aquest equilibri entre veritat i caritat sembla que pot ser un dels eixos del seu pontificat.

També ens va saludar amb la pau del Ressuscitat i ens va dir que “mai més la guerra!” i que calia esforçar-nos per la pau global. Va expressar la seva preocupació per la situació mundial, afirmant que la 3ª Guerra Mundial podria haver començat “a trossos”. Va demanar una pau “desarmant i desarmada”, una pau “justa i duradora” a Ucraïna i un alto el foc immediat a Gaza, alhora que celebrava l'acord de cessament del foc entre l'Índia i el Pakistan, i va pregar per l'alliberament dels ostatges israelians retinguts per Hamas. Fidel a la gran tradició intel·lectual de l'Església, com a bon augustinià, el Papa Lleó XIV promourà un diàleg fecund entre la fe i la raó, entre l'Evangelí i la cultura contemporània. En un món que sovint presenta la religió com a contrària al pensament lliure, ell defensa que creure no és renunciar a pensar, sinó obrir-se a una veritat més plena. Aquesta actitud el converteix en un pontífex especialment atent al món acadèmic, als joves i a tots aquells que cerquen sentit.

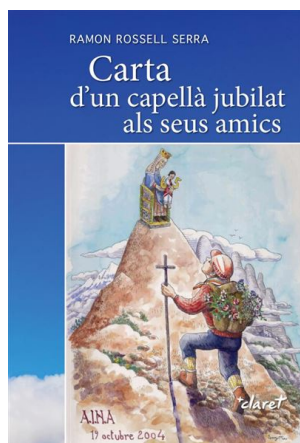
El Papa Lleó XIV és una veu valenta de pau i justícia en el món global. S'ha posicionat amb claredat en qüestions socials. Denuncia l'individualisme destructiu, l'exclusió dels més vulnerables i l'afebliment de la dignitat humana en tants àmbits de la vida moderna. Reivindica una Església que no es reclogui en si mateixa, sinó que surti a l'encontre del món, com a instrument de reconciliació, de pau i de servei als pobres, als migrants i als descartats.

Amb una trajectòria com a missioner al Perú i defensor dels drets humans, Lleó XIV ha mostrat un fort compromís amb les comunitats marginades. Ha destacat la importància de l'acció pastoral i la necessitat de l'Església de ser una llum que il·lumini les nits fosques d'aquest món. Impulsarà una Església missionera, que no s'avergonyeixi de l'Evangelí i que sigui capaç de proposar la fe com una resposta coherent i clara a les angoixes del món actual. Ens convida a sortir de la comoditat, de l'autoreferencialitat i de la por, i a redescobrir la joia de comunicar Crist amb gestos, paraules i testimoniatge coherent. “Déu estima tothom i el mal no prevaldrà!”, afirmà rotundament el dia de la seva elecció, per sostenir i enlairar la nostra esperança.

Lleó XIV ha expressat la seva intenció de continuar amb les reformes iniciades pel seu predecessor, el Papa Francesc, posant èmfasi en la humilitat, la justícia social i l'atenció

pastoral. També ha destacat la necessitat de reformar la governança del Vaticà i abordar qüestions actuals com l'impacte de la intel·ligència artificial en el treball i la dignitat humana. El nou pontífex és un ferm defensor de la sinodalitat, promovent la participació i la corresponsabilitat de tots els fidels per abordar la polarització dins de l'Església. Ha afirmat que tots els fidels estem cridats a la gran responsabilitat de viure el que anomena una nova actitud, l'amor i la unitat, ferment d'un món reconciliat que demana escoltar primer l'Esperit Sant i el que reclama a l'Església. És una crida a una espiritualitat més arrelada, més orant, que torni a posar Déu al centre de tot.

En l'audiència amb els periodistes al Vaticà, el Papa va defensar la llibertat de premsa i va subratllar la importància de la llibertat d'expressió, afirmant que "només els pobles informats poden prendre decisions lliures". Va demanar l'alliberament dels periodistes empresonats per "haver buscat i explicat la veritat" i va elogiar la tasca dels reporters en zones de conflicte. I ha tingut signes de proximitat a Ucraïna, i als seus infants deportats, i ha cridat a tenir compassió dels qui passen fam o no reben l'ajuda humanitària deguda. A l'homilia de la missa de l'inici del seu ministeri, va dir: "Amb la llum i la força de l'Esperit Sant, construïm una Església fundada en l'amor de Déu i signe d'unitat, una Església missionera, que obre els braços al món, que anuncia la Paraula, que es deixa qüestionar per la història, i que es converteix en ferment de concòrdia per a la humanitat." Som davant d'un temps nou per a la fe i per a l'Església, que ens desafia i ens il·lusiona. El Papa Lleó XIV no "inventarà" una Església nova, sinó que renovarà l'Església de sempre des del cor de l'Evangelí, la santedat i l'amor. La seva veu és un vent fresc, que ens recorda que l'amor i la santedat no són una utopia, sinó una vocació real per a tots.

Vivències d'un capellà

CARLES RIERA

*prevere del bisbat de Vic
rector de la parròquia dels Prats de Rei*

El dijous 8 de maig a la tarda, a la mateixa hora que al Vaticà els senyors cardenals elegien el nou Papa, a la llibreria Claret de Barcelona es presentava el llibre de Mn. Ramon Rossell Serra (popularment, «Mn. Ramon de Canillo») titulat *Carta d'un capellà jubilat als seus amics* (Claret, 2025), en un acte que aplegava molta gent.

Es tracta d'un llibre repartit en tres parts: la primera («Fent camí per la vida seguint la pista traçada») és l'itinerari biogràfic de mossèn Ramon, des del seu naixement a Belcaire d'Urgell, l'any 1939, fins a la seva arribada a Andorra i al santuari de Meritxell, passant pel temps al Seminari de la Seu d'Urgell, la seva «lluna de mel sacerdotal» a Organyà i comarca, els seus serveis estiuencs a la parròquia de la Trinité de París, etc.; la segona part («Un quart de segle de pensaments») és un conjunt selectiu d'articles de l'autor publicats prèviament i majorment en el *Diari d'Andorra* (dels anys 2000 al 2023), on Mn. Rossell s'esplaia a cor obert sobre temes ben diversos, com ara l'ecologia, els joves i la política, amics que ja han fet el «cim», el seu pare a noranta-nou anys d'edat (on es val d'un pensament de Winston Churchill, que diu: «Vós sou tan jove com ho és la vostra fe i esperança; sou tan vell com ho és el vostre dubte i desànim»), l'experiència d'una estada a l'hospital (l'any 2005, on aprèn «a conjuguar el verb “dependre”»), carta a una nena de cinc anys, l'embadaliment davant el Crist trossejat de Sant Joan de Caselles cada Divendres Sant, elogi del caminar, agraïment al bisbe Joan Martí Alanís, homenatge a les dones, la casa de colònies AINA (= Any Internacional del Nen d'Andorra, 1979; si bé la nova casa de colònies no s'inaugurà fins al 1982), etc.; finalment, la tercera part del llibre («Cartes dels amics») són cinc evocacions o retrats de mossèn Ramon per part de coneguts seus, més una entrevista final.

En un dels «pensaments» de la segona part del llibre hi ha recollida la idea que el compromís per una nova ètica ambiental demana que la nova cultura comenci pel reciclatge previ de les mentalitats (p. 101) —escrit això l'any 2000, força abans que el papa Francesc ens obsequiés amb la carta encíclica *Laudato si'* (2015). I és que en la tasca evangelitzadora de Mn. Ramon Rossell hi ha sempre dos punts que es conjunquen, com són la salvaguarda de la natura i l'educació de la joventut. Així, en l'entrevista final llegim: «L'educació en el lleure d'AINA se sosté amb dues columnes centrals: la muntanya i el cant. Sense les colònies, probablement, no sabrien [el jovent] el nom del bosc de la Canya i per què en diuen així, ni el nom del camí dels Esquirolets, ni haurien entrat a contemplar el Sant Crist de Sant Joan de Caselles, únic al món perquè és fet amb

estuc del segle XII... Gràcies al cant (matí, tarda i nit, tallers de cant, cada estiu un cançoner...), entren a Colònies sense parlar en català i en surten cantant en català» (p. 214).

En fi, són les vivències d'un capellà laboriós que ha deixat fonda petjada entre la gent d'Andorra, servides amb un llenguatge amè, un vocabulari genuí (p.e., *posobra* 'vigília d'una festa', de *posar*, en imperatiu, i obra, és a dir, 'deixa l'obra' per començar a descansar; o *grandalla* 'planta herbàcia', *Narcissus poeticus*) i un estil de redacció que a estones resulta poètic: «Andorra és un racó de somni amb els seus nombrosos i fantàstics llacs, [...] i nits amb una lluna que [...] juga amb els pins abans de penjar-se al bell mig del sostre de les valls» (p. 100).